

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 100/2019-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 103/2006 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 539/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 103/2006 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 539/2015 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je mu Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III a Krajský súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Kaščáka, Horná 35, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ústavnej s'ťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 100/2019-15 z 12. novembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), z 25. júna 2019 vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 103/2006 (ďalej len „prvostupňové konanie“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 539/2015 (ďalej len „odvolacie konanie“, spolu aj „napadnuté konania“).

V zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 účinného od 1. júna 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) „Veci, na prerokovanie ktorých sú príslušné prvý a tretí senát ústavného súdu v zloženiach platných v obdobiach od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019, od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a od 17. októbra 2019 do 31. mája 2020, ak bol ich členom sudca Mojmir Mamojka, prerokuje ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v danej veci podľa súčasného rozvrhu práce.“ Tretí senát ústavného súdu pracuje v novom zložení: Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Ivan Fiačan a Peter Straka (sudca spravodajca).

2. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu domáhal v prvostupňovom konaní zaplataenia odmien a náhrad advokáta vo výške 25 795,99 € za právne služby. Žalobu sťažovateľ doručil okresnému súdu 27. februára 2006 a podľa tvrdenia sťažovateľa nebolo prvostupňové konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ konštatuje, že *„prvé pojednávanie vo veci okresný súd nariadil až na deň 28. 06. 2010, ktoré z dôvodu pracovnej neschopnosti sudcu odročil na deň 04. 10. 2010 a na základe žiadosti žalovaného v 2/ rade z dôvodu jeho pracovnej neschopnosti toto pojednávanie okresný súd odročil na 08. 11. 2010, t.j. až po 56 mesiacoch od podania žaloby, čím spôsobil za celé toto obdobie zbytočné významné prieťahy v konaní. Pojednávanie nariadené na deň 08. 11. 2010 súd na základe žiadostí všetkých účastníkov konania odročil na deň 07. 02. 2011“*.

3. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti podanej na ústavnom súde 25. júna 2019 uviedol: *„Po pridelení veci sudkyňi JUDr. Daniele Linetovej v období od 13. 06. 2011 do 27. 11. 2014 okresný súd síce vykonával pojednávania, ale postup súdu nemožno považovať za dostatočne efektívny, keď sa zaoberal vecou ultra petit a vykonával dokazovanie o skutočnostiach, ktoré nesúviseli s predmetom konania, nevyužíval zákonné procesné prostriedky na predchádzanie zbytočných prieťahov v konaní, či odročoval pojednávania bez uvedenia dôležitých dôvodov. Zbytočné významné prieťahy sú*

aj v odvolacom konaní, keď Krajský súd v Bratislave doposiaľ nerozhodol o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 27. 11. 2014.“

4. Sťažovateľ ku kritériám posudzovania zbytočných prietáhov v ústavnej sťažnosti uvádza: *„Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitost' veci, palmárny spor je súčasťou bežnej sporovej agendy všeobecných súdov a namietané konanie nie je právne ani skutkovo zložitú...“*

V správaní sťažovateľa ako účastníka konania (žalobcu) nenastali počas celého konania také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Je síce pravdou, že žalobca bol v obdobiach november 2010 až február 2011, september 2011 až október 2011 a máj 2012 až november 2012, t.j. spolu po dobu 13 mesiacov práceneschopný a z tohto dôvodu žiadal v tomto období o odročovanie pojednávani, avšak bolo to až v čase po viac ako 56 mesiacoch od podania žaloby, kedy, ak bol by okresný súd konal bez zbytočných prietáhov, malo byť konanie skončené. Preto týchto 13 mesiacov nemožno pričítať na ťarchu správania sťažovateľa v namietanom konaní pred okresným súdom. Sťažovateľ svojím správaním nezavdal dôvod na predĺžovanie konania a správa sa aktívne a súčinnosťne.

... Napadnuté konanie trvá už 13 rokov a 3 mesiace. Po odrátaní doby 13 mesiacov, počas ktorých bol sťažovateľ práceneschopný, sú zbytočné významné prietahy súdov v namietanom konaní 12 rokov a 2 mesiace.“

5. Pretože v čase podania ústavnej sťažnosti konanie pred okresným súdom, ako aj krajským súdom nebolo právoplatne skončené a právna neistota sťažovateľa trvala, čo malo negatívny dopad na jeho zdravotný stav, žiada sťažovateľ ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia okresný súd, ako aj krajský súd.

6. Sťažovateľ uvádza, že dĺžkou napadnutých konaní je *„hrubo porušovaná zásada hospodárnosti súdneho konania ako aj samotná budúca materiálna vykonateľnosť oneskorene vydaného súdneho rozhodnutia, čo vyplýva aj z toho, že žalovaní v konaní, v ktorom im sťažovateľ poskytoval právne služby, boli úspešní a nadobudli majetok v hodnote spolu za viac ako 106 miliónov Sk a po niekoľkých mesiacoch v namietanom*

konaní už obidvaja žiadajú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov z dôvodu svojej nemajetnosti“.

7. Napokon sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie rozhodol nálezom v znení:

„-Postupom Okresného súdu Bratislava III, v konaní vedenom pod sp. zn. 16C 103/2006 základné právo sťažovateľa na prekovanie veci bez zbytočných prietahov, zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušené bolo.

-Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Bratislava III, aby do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu zaplatil sťažovateľovi, primerané finančné zadosťučinenie za porušovanie jeho základného práva na prekovanie veci bez zbytočných prietahov, zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 16C/103/2006 v rozsahu 20.000,- €.

-Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Bratislava III, aby do 15 dní od doručenia nálezu zaplatil náhradu trov konania sťažovateľa... na účet jeho zástupcu...

-Postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/539/2015 základné právo sťažovateľa na prekovanie veci bez zbytočných prietahov, zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušené bolo.

-Ústavný súd ukladá Krajskému súdu v Bratislave, aby do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu zaplatil sťažovateľovi, primerané finančné zadosťučinenie za porušovanie jeho základného práva na prekovanie veci bez zbytočných prietahov, zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14Co/539/2015 v rozsahu 20.000,- €.

-Ústavný súd ukladá Krajskému súdu v Bratislave, aby do 15 dní od doručenia nálezu zaplatil náhradu trov konania sťažovateľa na účet jeho zástupcu...

-Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/539/2015 konal bez zbytočných prietahov.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

8. Na výzvu ústavného súdu sa podpredsedníčka okresného súdu vyjadrila k prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa svojím podaním zo 4. decembra 2019 doručeným ústavnému súdu 10. decembra 2019, v ktorom súhlasila s upustením od ústneho pojednávania a poskytla vyjadrenie zákonnej sudkyne: „... Žalobca sa podaným žalobným návrhom doručeným súdu dňa 27.02.2006 domáhal proti žalovaným 1/, 2/, zaplataenia žalovanej istiny 25.795,99 eur spolu s prísl., za právne služby poskytované žalovaným 1/, 2/ vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 43 Cb/15/1998. Dňa 04.04.2006 bol vo veci vydaný platobný rozkaz č. k. 39 Ro/323/2006-67, proti ktorému podal žalovaný 1/, 2/ odpor.

Poukazujem na chronológiu jednotlivých úkonov v spise a správanie sa strán sporu. Žalovaní 1/,2/ podali žiadosť o oslobodenie od zaplataenia súdnych poplatkov, nakoľko po výzve súdu nezaplatili súdny poplatok za podaný odpor proti platobnému rozkazu. Súd nepriznal žalovaným 1/, 2/ oslobodenie od zaplataenia súdnych poplatkov, v lehote stanovenej zákonom podali proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 12 Co/187/2008-373, č. k. 12 Co/188/2008 zo dňa 22.08.2008 uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 08.06.2007, č. k. 16 C/103/06-140 a napadnuté uznesenie zo dňa 10.06.2008, č. k. 16 C 103/2006-361 potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 4 Cdo/26/2009-426 dovolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietol, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.02.2010.

Súd vo veci vytyčil termín pojednávania dňa 28.06.2010, ktoré bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. Pojednávanie zo dňa 04.10.2010 bolo na základe žiadosti žalovaného 2/ zo zdravotných dôvodov odročené na 08.11.2010, na základe žiadosti strán sporu bolo pojednávanie odročené na termín 07.02.2011, ktorý bol zrušený z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu. Žalobca podal žiadosti o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov dňa 05.10.2011, dňa 30.04.2012, dňa 31.08.2012, dňa 30.10.2012 o čom doručil potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti, vyjadrenie ošetrojúceho lekára. Žalovaní 1/, 2/ podali žiadosti o odročenie pojednávania dňa 04.10.2010, dňa 04.11.2010, 13.11.2013, dňa 11.02.2014,

o čom doručili potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti. Podali opakované námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, ktoré neboli dôvodné, súd na námietky zaujatosti neprihliadol, nakoľko nespĺňali náležitosti v zmysle § 15a ods.3 O. s. p. Vzhľadom na vykonané dokazovanie a opakované žiadosti žalovaných 1/, 2/ o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov, súd upovedomil žalovaných 1/, 2/, že sa môžu dať v konaní zastúpiť zástupcom, advokátom na základe písomného plnomocenstva. Súd nevykonal dokazovanie výsluchom navrhovaného svedka [REDACTED], opätovným výsluchom svedkyne [REDACTED], nenariadil znalecké dokazovanie.

Súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 16C/103/2006-1070 zo dňa 27.11.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.07.2019, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 CO/539/2015-1254 zo dňa 14.05.2019.

Dňa 16.09.2019 žalovaní 1/, 2/ podali dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co/539/2015-1254, 14 Co/537/2015, 14 Co/538/2015, 14 Co/536/2015 zo dňa 14.05.2019...“

9. Na výzvu ústavného súdu sa predseda krajského súdu vyjadril k prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa svojim podaním z 12. decembra 2019 doručeným ústavnému súdu toho istého dňa, v ktorom súhlasil s upustením od ústneho pojednávania a poskytol vyjadrenie: „... sporová vec žalobcu [REDACTED], proti žalovaným: 1/ [REDACTED], 2/ [REDACTED] [REDACTED], o zaplatenie 25.795,99 eur s prísl., bola predložená Krajskému súdu v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd) dňa 30.10.2015 s odvolaniami žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 16C/103/2006-1070 zo dňa 27.11.2014 a proti uzneseniu č. k. 16C/103/2006-1182 zo dňa 28.04.2015, ako aj s odvolaniami žalovaného 2/ proti uzneseniu č. k. 16C/103/2006-839 zo dňa 24.10.2013 a proti uzneseniu č. k. 16C/103/2006-1177 zo dňa 17.04.2015.

Z uvedeného dôvodu bola vec vedená ako štvorčíslo pod sp. zn. 14Co/536/2015, 14Co/537/2015, 14Co/538/2015 a 14Co/539/2015...

... sa nejednalo o konanie vyžadujúce osobitnú alebo výnimočnú rýchlosť v zmysle Osobitných zásad pre všetky úseky Krajského súdu v Bratislave, stanovených v Rozvrhu

práce Krajského súdu v Bratislave pre rok 2015, a preto bol spis zaradený do bežného poradia na vybavenie.

Dĺžka odvolacieho konania bola... ovplyvnená najmä skutočnosťou, že v čase nápadu veci na odvolací súd bolo v súdnom oddelení 14Co, 14NcC, 14CoPr, 14CoD a 14CoSr ku koncu októbra 2015 nevybavených 679 vecí, z toho v oddelení votanta 278 vecí. Pre tieto objektívne dôvody nebola vec rozhodnutá v primeranej lehote.

... konať vo veci sa začalo v novembri 2018, kedy bolo v rámci štúdia spisu a prípravy veci na prejednanie v senáte zistené, že súd prvej inštancie pred predložením veci odvolaciemu súdu nedoručil žalovaným 1/, 2/ vyjadrenie žalobcu k ich odvolaniu proti rozsudku.

Dňa 23.04.2019 bol predmetný spis po vyjadrení odvolateľov predložený spisovej kancelárii s pokynom na oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia pojednávania, ku ktorému došlo dňa 14.05.2019.

V čase podania ústavnej sťažnosti dňa 25.06.2019 bola už vec odvolacím súdom rozhodnutá...“

10. Právny zástupca sťažovateľa 28. decembra 2019 doručil ústavnému súdu elektronicky sprievodný list bez textu, v ktorého prílohe bol odkaz na webovú stránku, ktorej obsah sa nedal vytlačiť, pričom tento elektronický dokument bol označený ako „*Vyjadrenie sťažovateľa*“.

11. Dňa 10. júna 2020 bolo ústavnému súdu doručené od právneho zástupcu sťažovateľa podanie z 9. júna 2020 označené ako „*Oprava petitu ústavnej sťažnosti...*“, ktorej podstatou bola oprava len v označení osoby právneho zástupcu sťažovateľa, na ktorého účet žiada sťažovateľ náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. V petite ústavnej sťažnosti totiž sťažovateľ omylom označil ako príjemcu náhrady trov, ktoré mu vznikli v konaní pred ústavným súdom, [REDACTED], ktorý ho však zastupoval v konaní pred všeobecnými súdmi, nie v konaní pred ústavným súdom. Preto v tomto podaní sťažovateľ žiada, aby boli trovy konania pred ústavným súdom uhradené na účet JUDr. Ľubomíra Kaščáka, ktorý nie je platcom DPH. Ako sťažovateľ

uvádza, táto oprava bola aj obsahom jeho podania doručeného ústavnému súdu 28. decembra 2019.

12. Ústavný súd vo svojej výzve zo 17. decembra 2019 žiadal sťažovateľa o oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom, ak zastáva názor, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Zároveň sťažovateľa informoval, že ak sa v lehote 10 dní od doručenia výzvy k tomuto nevyjadrí, ústavný súd bude toho názoru, že s upustením od ústneho pojednávania súhlasí. Pretože sa sťažovateľ k veci nevyjadril vôbec, ústavný súd od ústneho pojednávania upustil.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon

použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

16. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či v napadnutom konaní dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

19. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02, I. ÚS 132/03).

20. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť

taký procesný postup v konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

21. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

22. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávanie.

23. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

24. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva i z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, ako aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie

vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

25. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a teda či bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou ESELP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

29. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa, je povinný s'ťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

30. Ku kritériu zložitosti vecí ústavný súd konštatuje, že napadnuté konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich hodnotiť ako skutkovo či právne zložité.

31. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ žiadal okresný súd opakovane o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov, ktoré preukázal. Ako vyplýva zo spisového materiálu, práceneschopnosť sťažovateľa nespôsobila aj rovnako dlhé spočívanie konania, pretože sa v niektorých časových úsekoch prekrývala aj s práceneschopnosťou žalovaných, prípadne zákonnej sudkyne, preto tieto časové úseky nie sú pričítané sťažovateľovi. Výlučne práceneschopnosťou sťažovateľa bolo prvostupňové konanie predĺžené o približne 1 rok a 5 mesiacov.

Pri odvolacom konaní ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda neprimeraná dĺžka odvolacieho konania pred nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

32. Napokon ústavný súd pristúpil k hodnoteniu tretieho kritéria, a to samotného postupu okresného súdu a krajského súdu.

Ústavný súd sa podrobne oboznámil s doterajším priebehom napadnutých konaní a zistil, že okresný súd v prvostupňovom konaní priebežne konal, pričom sa musel neustále vysporadúvať predovšetkým s prístupom oboch žalovaných, ktorý nemožno vyhodnotiť inak ako zjavne obštrukčný a evidentne koordinovaný (najmä opakovaná práceneschopnosť v čase nariadených pojednávaní, nepreberanie zásielok, námietky zaujatosti zákonnej sudkyne...). Zbytočné priet'ahy však spôsobil okresný súd neefektívnou činnosťou, keď napriek tomu, že obaja žalovaní podali odpor proti platobnému rozkazu v rovnakom čase, žalovaného 1 vyzval okresný súd na zaplatenie súdneho poplatku za odpor výzvou

z 28. apríla 2006 a žalovaného 2 až výzvou z 5. februára 2008, čo zakladá zbytočné prieťahy zo strany okresného súdu v trvaní približne 1 roka a 9 mesiacov.

Pokiaľ ide o krajský súd, ten spôsobil v odvolacom konaní zbytočné prieťahy nečinnosťou od 30. októbra 2015 do 19. novembra 2018, čím spôsobil zbytočné prieťahy v trvaní približne 3 rokov.

Ústavný súd poukazuje aj na časový úsek približne 10 mesiacov (4. február 2009 až 15. december 2009), počas ktorých bol spisový materiál na Najvyššom súde Slovenskej republiky vo veci dovolania žalovaných.

33. Predseda krajského súdu sa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti snažil ospravedlniť nečinnosť v odvolacom konaní nadmerným množstvom agendy, čo považoval za objektívne dôvody. Ako však ústavný súd dlhodobo konštatuje, organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

34. Ústavný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že okresný súd v prvostupňovom konaní a krajský súd v odvolacom konaní porušili základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v už uvedenom trvaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

35. Sťažovateľ žiadal priznať mu primerané finančné zadosťučinenie od okresného súdu vo výške 20 000 € a od krajského súdu vo výške 20 000 z dôvodu právnej neistoty, ktorá negatívne vplýva na jeho zdravotný stav.

36. Vychádzajúc z dĺžky napadnutých konaní a s ohľadom na zistené obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu a nečinnosti krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci sú dané dôvody na priznanie finančného zadosťučinenia. Pri ustálení sumy ústavný súd prihliadal na namietané skutočnosti a celkovú dobu napadnutého konania, jeho priebeh a na mieru zavinenia okresného súdu a krajského súdu na vzniknutých

prieťahoch. Zároveň vzal ústavný súd do úvahy správanie sťažovateľa, povahu veci a význam konania pre sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci zodpovedá priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 2 000 € od okresného súdu a 2 500 € od krajského súdu (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti jeho žiadosti ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd vychádzal pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia zo svojej judikatúry (napr. I. ÚS 4/06, IV. ÚS 275/05 a I. ÚS 139/06).

37. Pretože rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 103/2006-1070 z 27. novembra 2014 nadobudol právoplatnosť 22. júla 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 539/2015-1254 zo 14. mája 2019, prikázanie krajskému súdu konať je už bez právneho významu (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

38. Ústavný súd rozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sťažovateľovi vznikli v konaní pred ústavným súdom.

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

41. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 163,33 € a režijný paušál v sume dvakrát po 9,80 €.

Celková suma náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 346,26 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2020

Martin Vernarský
predseda senátu